

מניעת סרטן המעי הגס - המפתח בידינו

קמפיין ארצי להורדת התמותה

גבוהים. הציבור נדרש לבצע 25 בדיקות שנתיות בין הגילאים 50-75 שנים. כיום, רק כ-15% מאוכלוסיית הבוגרים בישראל מבצעים בדיקות דם סמוי בצואה ורובם לא מבצעים זאת כל שנה בצורה עיקבית כנדרש.

ישנם גם מספר מכונים אשר מציעים בדיקה של "קולונוסקופיה ווירטואלית" המתבצעת במכשיר CT. הבדיקה מהירה, 10-15 דקות ונעשית ללא טשטוש. אולם הבדיקה מחיבת הכנת המעי (ניקוי התוכן) זהה להכנה לקולונוסקופיה ובנוסף הנבדק סופג קרינת רנטגן במינון גבוה אשר עלולה להיות מסוכנת. בדיקה זו נחשבת עדיין בעולם ובארץ כניסיונית ואינה נכללת בבדיקות המומלצות ע"י ארגוני הרופאים. כמו כן הרגישות של הבדיקה לזיהוי כל הפוליפים נמוכה משמעותית מזאת של קולונוסקופיה רגילה.

חשוב לציין שתוצאה חיובית בבדיקת דם סמוי או בבדיקה הווירטואלית - כלומר המצאות פוליפ במעי, מחייבת ביצוע מייד של קולונוסקופיה (לאחר הכנת מעיים חוזרת). לכן רבים מעדיפים לבצע מיד את הקולונוסקופיה שהיא הבדיקה האולטימטיבית שמשלבת גם בדיקה וגם טיפול למניעה.

עדיף להיבדק בכל שיטה מאשר להזניח את הנושא. לצערנו ישנם רבים מאד שלא נבדקים כלל בשום בדיקה מסיבות של הכחשה, הדחקה ורתיעה מהנושא. הם מהמרים בחייהם ללא צורך. הנשים טועות וחושבות שזו מחלה של גברים ואינן נבדקות בזמן. לכן נשים רבות נפטרות ממחלת סרטן המעי הגס כמעט כמו מסרטן השד.

הצדקה לקולונוסקופיה גם מהיבט הכלכלי
אחד הטיעונים העיקריים כנגד הקולונוסקופיה כבדיקת סקר היא עלותה. בבדיקות ע"י מומחים לכלכלת בריאות, הוכח שעל ידי תוכנית ארצית מקיפה לגילוי ומניעה של המחלה - ניתן יהיה להקטין את העלות ואף להגיע לחסכון בראייה מערכתית.

עלותה של בדיקת קולונוסקופיה נמוכה יחסית: 600-1100 שקלים. לעומת זאת, עלות ישירה של הוצאות רפואיות לטיפול בחולה סרטן שעולה על 350,000 שקלים!

העיתון הרפואי היוקרתי בעולם NEJM - New England Journal of Medicine פרסם לפני כשבוע סקירה של 600 מאמרים מקצועיים בנושא של עלות/תועלת של רפואה מונעת

כבר הוכח מעבר לכל ספק שהם מבשרי המחלה, מתפתחים במעי במשך 5-10 שנים באיטיות רבה (מ"מ כל שנה) ונמצאים שם כפצצת זמן מתקתקת. לאחד מכל שלושה -ארבעה מבוגרים מעל גיל 50 יש כבר פוליפים במעי שעלולים להפוך סרטניים יום אחד ללא כל התרעה מוקדמת. אין תסמינים, אין תחושות, אין אזהרה לפני התפרצות המחלה. ביצוע בדיקת סקר תקופתית, כחלק ממדיניות של רפואה מניעתית, יכולה לצמצם את התמותה והתחלואה מסרטן המעי הגס ב-75% -90% ע"י ביצוע בדיקת סקר בקולונוסקופיה. השיטה המוכרת והמוכחת מאפשרת גם בדיקה וגם הסרה של פוליפים, אשר עלולים להתפתח לגידול סרטני. מדובר בהדמיה חזותית של המעי הגס שנעשית בעזרת צינור גמיש שמצלמה בקצהו. הבדיקה נעשית תחת טשטוש למניעת אי נוחות וכאב. הסרת הפוליפים המתגלים בבדיקה נעשית במיכשור עדין ללא כל תחושת כאב.

לא, אין מדובר בבדיקה נעימה במיוחד - אך אי הנעימות הרגעית מתגמדת לאור היעילות של הבדיקה.

כל יום מתים בישראל כ-5 גברים ונשים מהמחלה הזאת וכל יום 10 נוספים מקבלים את הבשורה המרה שגם הם חלו בה - בד"כ ללא שנבדקו לפני כן.

האיגוד של רופאי גסטרואנטרולוגיה בישראל יצא בקריאה לפני שנה למערכת הבריאות לכלול את הקולונוסקופיה כבדיקת סקר לכלל הציבור הבוגרים בגילאים 50-75. את הבדיקה מומלץ לעבור כל 10 שנים. ישנם בארץ למעלה מ-30 מכוני בדיקה בכל בתי החולים ועוד מכוני רבים של קופות החולים ובמרפאות פרטיות ובהן ציוד מודרני ויעל לביצוע הבדיקה. יש ביכולתם של המכונים והרופאים להתגבר על עליה בביקוש לבדיקות כאשר המודעות הציבורית תעלה.

מדיניות הסקר הנוכחית מיושנת ולא יעילה
נכון להיום, בדיקת הסקר עליה נסמכת מערכת הבריאות הרשמית בישראל הינה בדיקת דם סמוי בצואה. למצער, בדיקה זו איננה משמשת כבדיקת מנע - אלא במקרה הטוב יכולה לשמש לגילוי מוקדם של המחלה ולשפר את הפרגנוזה של החולה. בספרות המקצועית הוכח כי בבדיקת דם בצואה קיימות טעויות באיבחון באחוזים

++ בחדשים האחרונים החלה שמיר (מלכ"ר) בקמפיין ארצי למניעת סרטן המעי גס ע"י עידוד האוכלוסייה המבוגרים לעבור בדיקת קולונוסקופיה. כל יום מתים בישראל כ-5 גברים ונשים מהמחלה הזאת וכל יום 10 נוספים מקבלים את הבשורה המרה שגם הם חלו בה - בד"כ ללא שנבדקו לפני כן. נתונים נוראיים אלה אינם כורח המציאות, אלא נגרמים משילוב של הזנחה וחוסר פעולה מצד רשויות הבריאות ואי ידיעה של ציבור המבוגרים שיש פתרון לבעיה. ניתן למנוע את מחלת סרטן המעי הגס - המפתח בידינו.

בארה"ב מכופפים את עקומת המוות סרטן המעי הגס

בארה"ב הצליחו ל"כופף את עקומת המוות". קמפיין מקיף להגברת מודעות ציבורית יחד עם שינוי מדיניות הצליח להקטין את מספר מקרי המוות בארה"ב ב-4% כל שנה. כך, משנת 2002, נחסכו חייהם של למעלה מ-15,000 נשים וגברים בגיל פעיל ויצרני אשר היו מתים ללא צורך. ככל שיעלה אחוז הנבדקים (שעדיין נמוך מ-50% מכלל אוכלוסיית היעד) ניתן יהיה להגדיל את מספרם של אלה שבהם המחלה תמנע לחלוטין או תתגלה בשלב מוקדם הניתן לריפוי מלא, מהיר ובהוצאה נמוכה.

גם בישראל חייבים לפעול

גם לנו מגיע! גם בישראל ניתן להוריד את מספר המתים והחולים - יש לכך הצדקה אנושית, ציבורית, קלינית ואפילו כלכלית. בדיקת סקר בקולונוסקופיה תחסוך למערכת הבריאות מאות מיליוני שקלים תוך שנים בודדות בנוסף להצלת חיים של מאות ואלפים. רוב הציבור אינו יודע שניתן למנוע את המחלה ולכן מעטים מאד נבדקים בבדיקות סקר. אין למערכת הבריאות נתונים מדויקים לגבי כמות הנבדקים אך להערכתנו המספר נמוך מאד בין היתר מפני שהקולונוסקופיה אינה כלולה בסל הבריאות לכלל הציבור אלא רק לקבוצת הסיכון הגבוה. נראה שגם חוסר המודעות של רופאים והן של חולים מוביל לכך שאחוז הנבדקים נשאר שולי יחסית.

קולונוסקופיה "2 במחיר 1" - גם בדיקה וגם ריפוי ע"י הסרת פוליפים

כל שנה מאובחנים כ-3200 חולים חדשים בסרטן המעי הגס. כ-50% מהם נפטרים תוך 5 שנים מגילוי מחלה. מהלך המחלה של סרטן המעי הגס הוא מהיר ואלים, עם זאת התפתחותה איטית והדרגתית. הפוליפים, (גידולים שפירים קטנים), אשר כיום

ידע זה בריאות

סרטן המעי הגס

כמה קל

לסנוע אותו

www.shamir-med.org

הכי חשוב

- סרטן המעי הגס ניתן למניעה, לא רק לריפוי, למניעה!
- הגעתם לגיל 50 - היבדקו! זה יכול להציל את החיים שלכם
- במידה ויש סיפור משפחתי יש לבצע את הבדיקה כבר בגיל 40
- קולונוסקופיה היא השיטה המומלצת: גם בדיקה וגם טיפול
- במידה ויש תסמינים (דמם רקטאלי, שינוי בפעולת מעיים, ירידה במשקל או אנמיה מחסר ברזל) חובה לבצע קולונוסקופיה, ולא אף אחת מן החלופות האחרות
- קחו אחריות אישית לבריאותכם, אל תפגעו בגלל אוזלת היד של מע. הבריאות
- לפרטים נוספים, היכנסו לאתר: www.shamir-med.org

הקמפיינים הממשלתיים הקולניים בנושאים של חגורות בטיחות ושל "אם שותים לא נוהגים" - מוכיחים שניתן להשפיע על התנהגות הציבור הרחב. מספר הנפגעים ממחלת סרטן המעי הגס גדול בהרבה ולכן "מגיע גם לנו" פעולה ממשלתית נמרצת ויעילה.

לא הצגנו שום חידוש. כל הכתוב במאמר זה ידוע ומוכח. כל מה שנותר הוא לאמץ את המדיניות הנכונה - ולהציל חיים

פרופ' נדיר ארבר - מנהל המרכז המשוב לאבחון מוקדם ולמניעת סרטן, מרכז רפואי סוראסקי (איכילוב) ת"א
ד"ר שלמה לבקוביץ - מרכז הקמפיין הציבורי, יו"ר שמיר (מל"ר) - למניעת סרטן המעי הגס

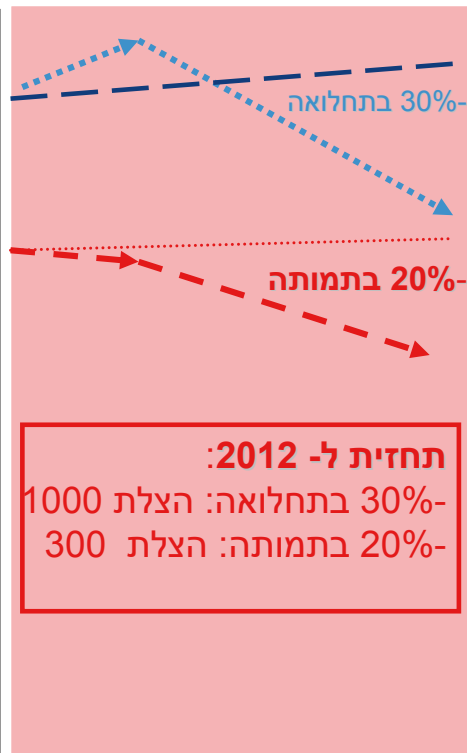
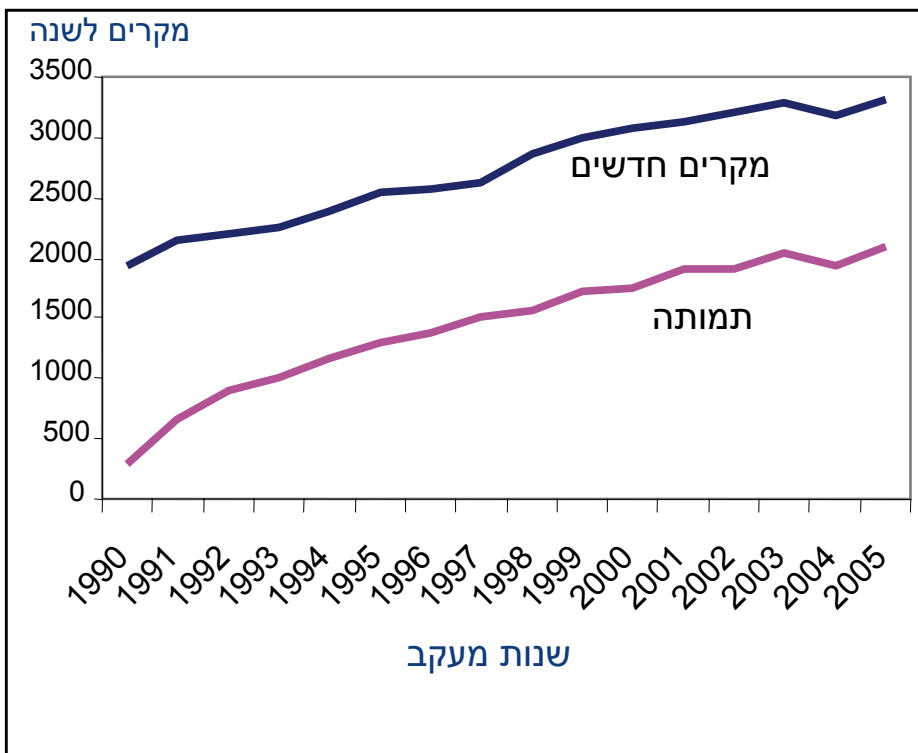
בארה"ב. ההמלצה שלהם ברורה: בדיקת קולונוסקופיה למניעת סרטן המעי הגס דורגה במקום הראשון - "חוסכת עלויות רפואיות".

ניתן (כמעט) להדביר את המחלה

סרטן המעי הגס הוא נגע מיותר. מקומו הוא עם מחלות שהודברו זה מכבר כמו אבעבועות שחורות ופוליו. לשם כך שמיר פועלת בשלושה כיוונים: הכנסת הקולונוסקופיה כבדיקת סקר תקופתית לסל הבריאות, העלאת המודעות הציבורית לסיכוני המחלה ולשיטות למניעתה, קריאה למערכת הבריאות, המשרד וכל הקופות להתגייס לביצוע מדיניות יעילה ומקיפה לגילוי מוקדם ומניעה.

שכיחות ותמותה סרטן המעי הגס, ישראל, 1990-2006

תחזית להצלת חיים בהנחה של בדיקות קולונוסקופיה ל- 25% מהבוגרים

מקור: דר' מיכה ברחניא, רשם הסרטן הלאומי, משרד הבריאות